

Розраховані значення коефіцієнтів кореляції доводять наявність прямого тісного зв'язку між капітальними інвестиціями та обсягом виготовленої продукції підприємствами цементної галузі (коефіцієнт кореляції між  $Y$  та  $X_3$  становить 0,723). Капітальні інвестиції дозволяють закуповувати нове або модернізувати вже існуюче обладнання, впроваджувати нові виробничі лінії, автоматизувати ручні операції тощо. Це підвищує ефективність виробничих процесів, зменшує витрати матеріалів та енергії, збільшуючи обсяги виробництва. Виявлено також вплив капітальних інвестицій на рентабельність операційної діяльності підприємств з виготовлення цементу — значення коефіцієнту кореляції між  $Y$  та  $X_2$  становить 0,598. Капітальні інвестиції сприяють підвищенню рентабельності операційної діяльності шляхом зниження витрат, збільшенню доходів та мінімізації фінансових ризиків.

Таким чином, капітальні інвестиції є запорукою довгострокового розвитку підприємств цементної промисловості, їх конкурентоспроможності та адаптації до сучасних викликів. Сучасне обладнання, автоматизація виробничих процесів та підвищення якості продукції сприяють збільшенню частки ринку, зростанню обсягів виготовленої продукції та можливостям конкурувати на національному та міжнародному ринках.

### **Література**

1. Мазур Н.А., Кушнір О.К. Капітальні інвестиції в економіці України: значення та вплив в умовах змін. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 1(4). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-05>
2. Показники діяльності підприємств. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

**Кіржнер Д.Д.**  
здобувач PhD,

ДННУ «Академія фінансового управління»

## **ЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ПРИ ЗАКУПІВЛІ ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОГРАМ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ**

Україна, як країна, в якій відбуваються активні бойові дії, має з особливою вибірковістю й обережністю ставитися до проєктів, які змушена та починає фінансувати. Необхідно проводити глибокий аналіз впливу програм та ініціатив від інших країн, у яких, найчастіше, економічна та політична стабільність перебуває на значно вищому рівні.

Наразі, коли в Україні витрати оборонного сектору пріоритезуються [1], а грошей на інші сектори економіки не вистачає, що призводить до постійного накопичення і збільшення державного боргу [2], питання екологічної стійкості хоч і відходять на другий план, але можуть певною мірою нав'язуватися нам західними партнерами. За нинішніх умов, Україні, можливо, краще тимчасово вийти і, тим паче, не входити у різні екологічні програми, які ведуть до подорожчання виробництва електроенергії, теплової енергії, своєю чергою, і різних видів палива, товарів і послуг.

Можна простежити взаємозалежність між дотриманням екологічних норм при виробництві теплової та електричної енергії і їх впливом на вартість «споживчого кошика» звичайних громадян.

Екологічна складова, безумовно, впливає на здоров'я людей. На думку автора, замість суворих екологічних стандартів, на даний момент, мають бути введені жорсткіші вимоги до виробництва якісних продуктів харчування, стану питної води. Особливо необхідно ретельно контролювати якість харчування військових, від яких величезною мірою залежить майбутнє нашої держави, її незалежність та цілісність.

Потрібно працювати над рішеннями, які не збільшують податки зборами за викиди CO<sub>2</sub> [3], а шукати інші способи поповнення бюджету країни та мотивації бізнесу дотримуватися екологічних стандартів.

Необхідно запровадити максимально ефективні методи економічного управління всередині країни та створення фінансово-технологічних технопарків зі зниженим оподаткуванням

для роботи іноземних інвесторів, зокрема тих, які готові вкладати не тільки фінансові інвестиції, а й поставляти готові передові технологічні рішення, які, водночас, мають відповідати найвищим екологічним вимогам. Інакше може скластися ситуація, за якої у даний момент Україна і отримає певну вигоду, часто за рахунок кредитних коштів, але надалі буде зобов'язана знаходити кошти для «екологічної» модернізації закупленого (або поставленого партнерами) за кредитні кошти обладнання. Якщо обладнання буде застарілим і не відповідатиме актуальним екологічним вимогам, виникатиме необхідність виплати постійних екологічних штрафів. Або модернізація цього обладнання буде незрівнянною з економічною доцільністю продовження його експлуатації.

Так само має бути аудит фінансових витрат, спрямованих на виробництво продукції стратегічного значення. Крім цього, й аудит якості та кількості виробленої продукції.

Необхідно спростити механізм залучення грантових коштів на розвиток технічних і технологічних рішень, з одночасним посиленням контролю якості та доцільності реалізованих проєктів.

Зазначені вище питання потребують глибокого економічного і соціального аналізу. На їх підставі має бути розроблено, а потім і реалізовано загальний системний підхід щодо залучення та розподілу фінансових потоків і політики взаємодії з іншими країнами у галузі виконання екологічних норм [4] у період фази активних бойових дій.

Необхідно звернути увагу, що автор не нівелює значення екологічних питань, а підкреслює важливість ретельно і зважливо оцінювати об'єктивну необхідність в даний час дотримання певних екологічних норм та їх вплив на економічні та соціальні наслідки. Чи виправдані значні фінансові витрати на екологічні програми? Чи принесуть вони належний позитивний результат народу України, який буде відчутно у найближчі роки? Або ж ці витрати тільки погіршать загальну ситуацію в країні, яка і без того перебуває у стані крихкості.

Тому слід проводити зважливу економічну аналітику релевантності всіх рішень та їх наслідків, особливо під час підписання політично значущих і дорогих проєктів.

### **Література**

1. Рішення РНБО України: Фінансування сектору безпеки і оборони у 2025 році [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Diialnist/7007.html>.
2. Державний борг України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/>.
3. Якими будуть податки на вуглець [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://pravda.com.ua/columns/2024/07/16/716667/>.
4. Чи вплине збільшення податку на CO<sub>2</sub> на екологічний стан в країні? [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://razumkov.org.ua/statti/chy-vplyne-zbilshennia-podatku-na-so2-na-ekologichnyi-stand-v-kraini#:~:text=30%20листопада%202021p.,грн.%20Ft%20CO2>.

**Клименко Т.В.**

*кандидат економічних наук, доцент*

**Шадура-Никипорець Н.Т.**

*кандидат економічних наук, доцент*

**Беляков С. В.**

*здобувач PhD,*

*Національний університет*

*«Чернігівська політехніка»*

### **СТРУКТУРНІ ЗМІНИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ**

Структура зайнятості населення відображає рівень економічного розвитку, в той час як зміни в цій структурі свідчать про тенденції в напрямку економічного розвитку. Хоча при